

2018

RAPORT

roczny skonsolidowany

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU

jednostki dominującej LUG S.A.
o czynnikach ryzyka

3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Prowadzenie działalności biznesowej nierozzerwalnie wiąże się z ryzykiem, skutkującym szansami i zagrożeniami dla organizacji. Będąc organizacją działającą międzynarodowo, ryzyka definiujemy na poziomie Grupy Kapitałowej LUG. Podmioty funkcjonujące w ramach Grupy Kapitałowej LUG S.A. aktywnie zarządzają ryzykiem w celu optymalizacji wszelkich procesów biznesowych zachodzących wewnątrz Grupy oraz maksymalizacji jej wartości rynkowej. Każda ze spółek jest obciążona tylko wybranymi rodzajami ryzyka, które składają się na kompleksowe zestawienie ryzyk Grupy Kapitałowej LUG S.A., zgrupowanych w dwie kategorie: czynniki ryzyka związane z otoczeniem oraz czynniki związane z działalnością.

4.1. Czynniki ryzyka związane z otoczeniem Grupy Kapitałowej LUG S.A.

4.1.1. Ryzyko związane z koniunkturą makroekonomiczną i branżową

Rozwój branży oświetleniowej oraz działalność Grupy Kapitałowej LUG S.A. jest bezpośrednio skorelowany z koniunkturą gospodarczą w kraju oraz na świecie. Dla sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej Emitenta działającej zarówno na polskim rynku, jak i eksportującej profesjonalne systemy oświetleniowe na rynki zagraniczne najważniejsze znaczenie mają takie zmienne makroekonomiczne, jak: tempo wzrostu gospodarczego, tempo rozwoju branży budowlanej oraz poziom inwestycji w jej poszczególnych segmentach, poziom stóp procentowych, polityka fiskalna oraz poziom kursu walut obcych względem złotego.

Jednym z głównych czynników determinujących poziom aktywności gospodarczej Grupy Kapitałowej LUG S.A. w skali globalnej była dynamika wzrostu PKB. Wzrost PKB w Polsce w 2018 r. wyniósł 5,1 proc. wobec 4,7 proc. w 2017 r. - podał Główny Urząd Statystyczny. To o 1,3 punktu procentowego więcej, niż zakładał rząd w ustawie budżetowej na ubiegły rok - i najlepszy wynik od 2007 r. Zgodnie z przewidywaniami rok 2019 przyniesie spadek dynamiki wzrostu PKB.

W celu adekwatnego reagowania na pozytywne i negatywne zmiany koniunktury, Emitent nadzorując działalność spółek zależnych podejmuje decyzje inwestycyjne oraz zarządza ich kosztami, kierując się kryterium efektywności funkcjonowania oraz optymalizacją wszystkich procesów biznesowych zachodzących w Grupie Kapitałowej LUG S.A. Ponadto Emitent umacnia swoją pozycję na dotychczasowych oraz wkracza na nowe rynki zbytu (Ameryka Południowa), zapewniając w ten sposób dywersyfikację geograficzną przychodów oraz zwiększając swój udział w produkcji sprzedanej światowego przemysłu oświetleniowego.

4.1.2. Ryzyko zmienności otoczenia prawnego

Uregulowania prawne, ich interpretacje oraz praktyka prawna wciąż podlegają w Polsce relatywnie częstym zmianom, m.in. także w związku z procesem dostosowywania do wymogów Unii Europejskiej. Przepisy prawne mogące mieć pozytywny, jak i negatywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej przez Emitenta i spółki wchodzące w skład jego Grupy Kapitałowej, to przede wszystkim: prawo podatkowe, prawo zamówień publicznych, prawo budowlane, prawo w zakresie ochrony środowiska, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych, prawo handlowe, prawo międzynarodowe oraz prawo dotyczące publicznego obrotu papierami wartościowymi.

Aby zapobiec potencjalnym wątpliwościom i niejasnościom w interpretacji przepisów prawnych Grupa Kapitałowa LUG S.A. korzysta z usług profesjonalnych doradców i kancelarii prawnych.

4.1.3. Ryzyko zmiany przepisów podatkowych i ich interpretacji

Polski system podatkowy charakteryzuje się częstymi zmianami przepisów, wiele z nich nie zostało sformułowanych w sposób dostatecznie precyzyjny i brak jest ich jednoznacznej wykładni. Interpretacje przepisów podatkowych ulegają częstym zmianom, a zarówno praktyka organów skarbowych, jak i orzecznictwo sądowe w sferze opodatkowania, nie są jednolite. W związku z rozbieżnymi interpretacjami przepisów podatkowych w przypadku polskiej spółki zachodzi ryzyko, iż działalność spółki i jej ujęcie podatkowe w deklaracjach i zeznaniach podatkowych mogą zostać uznane przez organy podatkowe za niezgodne z przepisami podatkowymi. W przypadku spółek działających w bardziej stabilnych systemach podatkowych to ryzyko jest mniejsze.

Ze względu na częste zmiany przepisów podatkowych i wielość interpretacji przepisów, Emitent tak jak inne podmioty, jest narażony na negatywny wpływ powyższej sytuacji. Aby zapobiec potencjalnym wątpliwościom i niejasnościom w interpretacji przepisów podatkowych w odniesieniu do Emitenta, Emitent korzystał z usług profesjonalnego doradcy podatkowego, a spółka zależna LUG Light Factory Sp. z o.o. występuje także o indywidualne interpretacje podatkowe bezpośrednio do Ministerstwa Finansów.

4.1.4. Ryzyko niewłaściwej oceny sytuacji makroekonomicznej i trendów w branży oświetleniowej

Możliwość zmiany tendencji rynkowych i trendów w zakresie profesjonalnego oświetlenia o wysokich parametrach technicznych sprawia, że Grupa Kapitałowa Emitenta narażona jest na ryzyko pogorszenia wyników sprzedaży.

Biorąc pod uwagę zakres przedstawionego ryzyka Emitent identyfikuje następujące zagrożenia:

- Nietrafne przewidywania w zakresie tempa i źródeł kreacji wzrostu gospodarczego (w szczególności w zakresie aktywności inwestycyjnej) na rynkach, na których operuje Grupa LUG lub rynkach, na których zamierza podjąć działalność.
- Niewłaściwa ocena przyszłych tendencji rynkowych w zakresie profesjonalnego oświetlenia. Wyższe tempo rozwoju rynku oświetleniowego może spowodować, że nie zostaną dostosowane moce produkcyjne i procesy wspierające sprzedaż, co spowoduje, że Grupa utraci dotychczasowy udział w rynku.
- Błędna ocena nowości technologicznych i ich uwzględnienie w długoterminowych planach, które mogą doprowadzić do pogorszenia wyników sprzedażowych.
- Niewłaściwa ocena preferencji klientów.

Aby zminimalizować to ryzyko prowadzone są badania preferencji klientów, których wyniki wzbogacane są wiedzą i doświadczeniem pracowników działu sprzedaży i kadry zarządzającej. Pracownicy odpowiedzialni za wprowadzanie nowych produktów do oferty Grupy są obecni na najważniejszych imprezach targowych na świecie oraz sympozjach i spotkaniach o tematyce oświetleniowej. Dzięki takim działaniom oprawy marki LUG są dostosowywane do aktualnych trendów. Ponadto nowoczesny, zautomatyzowany park maszynowy pozwala na elastyczne dostosowywanie zleceń produkcyjnych do aktualnych zamówień klientów i produkcję krótkich serii opraw, a także na tzw. personalizację czyli dostosowanie poszczególnych rozwiązań świetlnych do wymogów indywidualnego klienta.

4.1.5. Ryzyko związane z finansowaniem kapitałem obcym i zmianami stóp procentowych

Spółki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej LUG S.A. przy realizacji projektów rozwojowych wykorzystują m.in. finansowanie pochodzące z kredytów bankowych. W związku z tym, że wskazane

w sprawozdaniu finansowym umowy kredytowe krótko- i długoterminowe konstruowane są na bazie zmiennego oprocentowania, Emitent podobnie jak inne podmioty, narażony jest na oddziaływanie ryzyka zmiany poziomu stóp procentowych. W celu minimalizacji tego rodzaju ryzyka prowadzone jest długoterminowe planowanie, a każdą inwestycję poprzedza dogłębna analiza finansowa. Biorąc pod uwagę wyniki finansowe Grupy Kapitałowej Emitenta oraz prawidłowe wielkości wskaźników zadłużenia, ryzyko postawienia w stan wymagalności zobowiązań kredytowych jest mało prawdopodobne.

4.2. Czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy Kapitałowej Emitenta

4.2.1. Ryzyko związane z sezonowością sprzedaży

Podstawowym asortymentem sprzedawanym przez Grupę Kapitałową LUG są oprawy oświetleniowe. Produkty te najczęściej wykorzystywane są w końcowym etapie procesu inwestycyjnego w branży budowlanej.

Sezonowość jest czynnikiem charakterystycznym dla całej branży budowlanej. Proces ten tradycyjnie rozpoczyna się w sezonie wiosennym, a większość prac wykończeniowych przypada na sezon jesienno-zimowy. Stąd najniższe przychody podmiotów z przedmiotowej branży odnotowywane są w pierwszym półroczu roku kalendarzowego, a zdecydowany ich wzrost w drugim. Grupa Kapitałowa Emitenta jest przygotowana do pracy w warunkach sezonowości sprzedaży i z wyprzedzeniem podejmuje właściwe działania, przygotowujące na odpowiednie kwartały. Polityka zatrudnienia uwzględniająca sezonowość oraz model zarządzania magazynem komponentów i wyrobów gotowych łagodzą skutki tego rodzaju ryzyka.

Dodatkową formą przeciwdziałania ryzyku sezonowości sprzedaży jest zwiększanie eksportu produktów na rynki charakteryzujące się innym cyklem budowlanym, bądź całkowicie odporne na zjawiska sezonowe.

4.2.2. Ryzyko związane ze wzrostem kosztów działalności

Znacząca część kosztów według rodzaju jest stała lub podlega wzrostom i nie może być szybko skorygowana jeżeli przyszłe przychody ze sprzedaży Grupy Kapitałowej Emitenta okażą się niższe od oczekiwanych, wzrost kosztów będzie szybszy niż wzrost przychodów ze sprzedaży lub pojawią się nieprzewidziane koszty. Odpowiednio, jeżeli przychody ze sprzedaży Grupy Emitenta w którymkolwiek okresie będą znacząco niższe niż oczekiwane, korekta podstawowych kosztów w odpowiedniej proporcji wystarczająco szybko może się okazać niemożliwa, co może wpłynąć na obniżenie rentowności Grupy Kapitałowej Emitenta.

Oprócz wartości sprzedanych produktów, towarów i materiałów, które stanowią największą część kosztów według rodzaju Grupy LUG S.A., na wyniki operacyjne i finansowe Grupy LUG S.A. wpływają inne istotne koszty m.in. zużycie materiałów i energii, świadczenia pracownicze oraz usługi obce. Wzrost wyżej opisanych kosztów Grupy Emitenta zależy w dużym stopniu od czynników będących poza kontrolą Spółki. Czynniki, które mogą skutkować wzrostem kosztów obejmują w szczególności: inflację, zmiany w systemie podatkowym (w szczególności wyższe podatki), koszty transportu, wzrost cen ropy, wzrost płacy minimalnej (która wpłynie na średni koszt pracy w Grupie LUG S.A. oraz może wpłynąć na koszt usług świadczonych przez podmioty zewnętrzne), zmiany polityki rządu, zmiany kodeksu pracy i innych przepisów lub innych regulacji. Wzrost wyżej wskazanych oraz dodatkowych kosztów może bezpośrednio wpłynąć na wyniki Grupy LUG S.A. i jej pozycję finansową.

4.2.3. Ryzyko związane ze spłatą należności przez kontrahentów

W obecnych warunkach gospodarczych, zachowanie płynności finansowej jest jednym z podstawowych warunków zapewniających przedsiębiorstwom stabilność funkcjonowania i rozwoju.

Płynność finansowa Grupy Kapitałowej LUG S.A. jest nierozzerwalnie związana z terminową spłatą należności przez kontrahentów, w związku z czym Zarząd Emitenta zaostrzył realizowaną politykę windykacyjną oraz podjął szereg działań zmierzających do minimalizacji ryzyka związanego z terminową regulacją należności, takich jak:

- ubezpieczenia należności wynikających z wszelkich kontraktów z odbiorcami krajowymi i zagranicznymi;
- objęcie umową faktoringu niepełnego kluczowych kontrahentów Grupy Kapitałowej LUG S.A. do wysokości przyznanego ubezpieczenia;
- w przypadku niemożliwości ubezpieczenia danego kontraktu stosowany jest system realizacji zamówienia oparty o przedpłaty.

4.2.4. Ryzyko związane z konkurencją

Na wyniki finansowe osiągnięte przez Grupę Kapitałową Emitenta może mieć wpływ obniżanie cen oferowanych produktów czy wręcz ceny dumpingowe stosowane przez firmy konkurencyjne. Obecnie w Polsce działają niemal wszystkie znaczące światowe firmy oświetleniowe, co wpływa na zaostrzenie konkurencji na rynku opraw oświetleniowych i źródeł światła. Należy zauważyć, że dobre perspektywy w zakresie popytu na produkty oświetleniowe powoduje zaostrzenie się konkurencji czego wynikiem jest walka cenowa i możliwość obniżania marż realizowanych na sprzedaży.

Dodatkowym elementem ryzyka związanego z konkurencyjnością jest ekspansja firm z Dalekiego Wschodu, które coraz częściej i szybciej kopiuje europejskie rozwiązania i wprowadzają na rynek produkty, charakteryzujące się w większości niską jakością, ale co za tym idzie również niską ceną. Grupa LUG ogranicza ryzyko związane z konkurencją poprzez stałe rozszerzanie oferty o oprawy oświetleniowe zaawansowane technologicznie i ciekawe wzorniczo. Wyższą jakość produktów gwarantują także nieustanne inwestycje w Departament R&D spółki LUG Light Factory Sp. z o.o. oraz zmniejszanie kosztów produkcji opraw, dzięki inwestycji we własną linię produkcyjną komponentów LED. Ponadto LUG Light Factory wprowadza do oferty rozwiązania z zakresu smart lightingu, które dynamicznie są rozwijane przez podmioty w Grupie LUG.

4.2.5. Ryzyko wzrostu cen surowców i komponentów

Koszty produkcji opraw oświetleniowych uzależnione są od cen surowców, których ceny określane są na podstawie indeksów międzynarodowych giełd towarowych (aluminium, stali, szkła, miedzi, ropy naftowej - jako surowców do produkcji tworzyw sztucznych oraz farb proszkowych wykorzystywanych w malarni). Ponadto Grupa zakupuje do produkcji różnego rodzaju komponenty elektroniczne i elektryczne. Ogromny popyt ze strony szybko rozwijających się gospodarek, w tym azjatyckich oraz sytuacja geopolityczna w państwach zasobnych w surowce zwiększa ryzyko wystąpienia wzrostu cen surowców i komponentów.

W celu minimalizacji tego ryzyka, Emitent prowadzi monitoring cen surowców strategicznych. Zagrożeniem dla Emitenta wynikającym z sytuacji na rynku surowców jest utrudniona dostępność komponentów elektronicznych. W celu minimalizacji wskazanego ryzyka, Emitent prowadzi monitoring poziomów cen surowców strategicznych. Stosowany jest również system kwalifikacji dostawców w ramach procedur ISO, a także współpraca z dostawcami komponentów odbywa się w oparciu o długoterminowe plany zakupowe, które są precyzowane w momencie realizacji dostawy.

4.2.6. Ryzyko związane z karami za niewykonanie lub nieterminowe wykonanie zleceń

W związku z działalnością Grupy Kapitałowej Emitenta w branży oświetleniowej Grupa może być narażona na ryzyko związane z karami za nieterminowe wykonanie zleceń. Grupa Kapitałowa LUG S.A.

zabezpiecza się przed tym ryzykiem poprzez staranną analizę umów z kontrahentami oraz długoterminową współpracę z dostawcami komponentów w oparciu o kontrakty.

Spółki z Grupy nie podpisują z kontrahentami umów przewidujących niekorzystne terminy dostaw. Sporadycznie podpisywane są umowy zawierające klauzule o karach umownych za niewykonanie lub nieterminowe wykonanie dostaw oprav.

4.2.7. Ryzyko kursu walutowego

Ryzyko kursowe jest nieodłącznym elementem funkcjonowania każdej firmy, która dokonuje transakcji w walutach obcych. W 2018 roku 52,3% przychodów ze sprzedaży Grupy LUG pochodziło z eksportu, gdzie główną walutą rozliczeniową jest euro. Przy uwzględnieniu, iż 80% komponentów do produkcji oświetlenia było rozliczanych w euro, należy podkreślić, iż w znacznej mierze Grupę LUG cechuje naturalny hedging walutowy. Ponadto finansowanie działalności Grupy odbywa się z wykorzystaniem kredytów zaciągniętych w euro. Spośród innych walut, umiarkowany wpływ na wyniki Grupy mają również fluktuacje kursu peso argentyńskiego, gdzie wysoki współczynnik zmienności może mieć wpływ na wycenę wybranych składników bilansu. Emitent dokłada wszelkich starań aby zmitygować ryzyko wahań kursowych poprzez prowadzenie części wymiany handlowej w stabilnych walutach jak euro czy dolar amerykański.

Wpływy z eksportu produktów w znacznym stopniu równoważą zakupy importowanych materiałów do produkcji. W celu ograniczenia ryzyka walutowego LUG S.A. stosuje także transakcje zabezpieczające forward. Każdorazowo decyzję o wyborze instrumentu poprzedza dogłębna analiza i planowanie finansowe, a instrumenty te służą wyłącznie do zabezpieczenia płatności.

Zgodnie z najlepszą wiedzą Emitenta na dzień publikacji Raportu rocznego za 2018 rok, wycena kontraktów terminowych nie ma istotnego wpływu na wyniki działalności Grupy Kapitałowej LUG S.A.

4.2.8. Ryzyko pogorszenia reputacji i utraty zaufania odbiorców

Zasadniczą rolę w budowaniu trwałych relacji z klientem, opartych na przywiązaniu do produktu, jest jakość oraz dobry wizerunek producenta. Pogorszenie wizerunku organizacji i utrata zaufania odbiorców do usług i produktów marki LUG może spowodować spadek sprzedaży, co w konsekwencji mogłoby odbić się negatywnie na wynikach Grupy Kapitałowej LUG S.A. Mając na celu utrzymanie zaufania odbiorców, oprawy marki LUG poddawane są rygorystycznym testom przed wprowadzeniem na rynek, a każdy nowy produkt podlega weryfikacji z oceną oczekiwań klientów oraz walidacji. Ponadto Emitent w swej codziennej działalności minimalizuje ryzyko związane z pogorszeniem reputacji odpowiedzialnie zarządzając relacjami ze swoimi wszystkimi interesariuszami oraz przestrzegając rekomendacji zawartych w dokumencie „Dobre praktyki spółek notowanych na NewConnect”.

4.2.9. Ryzyko realizacji celów strategicznych

Ekspozycja Grupy Kapitałowej LUG S.A. na ryzyko dotyczące realizacji celów strategicznych wiąże się z nieosiągnięciem założonych parametrów wzrostu i brakiem oczekiwanych efektów w przypadku zrealizowania celów bądź też z osiągnięciem celów opartych na błędnych analizach i prognozach sytuacji makroekonomicznej czy trendów rozwojowych branży. W obu przypadkach bezzwrotne nakłady poniesione na realizację błędnie sprecyzowanych celów mogą pogorszyć kondycję finansową podmiotów tworzących Grupę Kapitałową LUG S.A.

W celu minimalizacji tego typu ryzyka każdorazowo implementację strategii poprzedza analiza konsekwencji decyzji biznesowych pod kątem poziomu ryzyka. W przypadku gdy jest on akceptowalny, następuje określenie sposobów zarządzania nim. W wyniku wskazanych procedur Zarząd Emitenta identyfikuje i eliminuje obszary stanowiące potencjalne zagrożenie dla rozwoju Grupy Kapitałowej LUG S.A.

4.2.10. Ryzyko związane z łańcuchem dostaw

LUG S.A. i jej spółki zależne prowadzą politykę zakupu komponentów opartą o ideę dywersyfikacji, w związku z czym ekspozycja na ryzyko związane z uzależnieniem od dostawcy jest ograniczone. W zakresie każdego z komponentów Grupa posiada co najmniej dwóch niezależnych i sprawdzonych dostawców. Minimalizacja ryzyka odbywa się również poprzez bieżący monitoring rynku komponentów, który umożliwia obserwację trendów i wczesną identyfikację ewentualnych zagrożeń.

Stosowany jest również system kwalifikacji dostawców w ramach procedur ISO, a współpraca z dostawcami komponentów odbywa się w oparciu o długoterminowe plany zakupowe, które są precyzowane w momencie realizacji dostawy. Ponadto Grupa Kapitałowa LUG S.A. posiada odpowiadające zapotrzebowaniu poziomy zapasów komponentów.

4.2.11. Ryzyko związane z zawartą z Rządem Prowincji Misiones (Argentyna) umową dotyczącą utworzenia przez LUG S.A. zakładu produkcyjno - montażowego opraw oświetleniowych LED

W październiku 2016 roku LUG S.A. zawarła z Rządem Prowincji Misiones (Argentyna) umowę dotyczącą utworzenia przez LUG S.A. zakładu produkcyjno - montażowego opraw oświetleniowych LED w Prowincji Misiones oraz dostawy przez LUG S.A. opraw oświetleniowych w technologii LED. Ponadto przedmiotem porozumienia jest ustanowienie wzajemnej wyłączności na produkcję technologii LED oraz rozwój zakładu dedykowanego tej technologii na terenie prowincji. Zgodnie z przedstawionym powyżej porozumieniem szacowana wartość dostarczonych opraw będzie wynosić około 5,6 mln euro. Ponadto pod warunkiem pozytywnej realizacji pierwszego etapu umowy, Rząd Prowincji Misiones zobowiązał się w drugim etapie do nabycia kolejnych opraw oświetleniowych o wartości około 15 mln euro w ciągu kolejnych 3 lat. Budowa fabryki w Prowincji Misiones zakończyła się pomyślnie w IV kw. 2018 roku, a w dniu 29 października 2018 roku nastąpiło jej oficjalne otwarcie.

Emitent identyfikuje ryzyko, że w wyniku nieprzewidzianych zdarzeń przedmiotowa umowa pomiędzy LUG S.A. a Rządem Prowincji Misiones może ulec opóźnieniu lub nie zostanie zrealizowana w całości zgodnie z pierwotnymi założeniami. Zgodnie z zapisami umowy Rząd Prowincji Misiones w przypadku braku pozytywnej realizacji pierwszego etapu umowy może odstąpić od realizacji nabycia kolejnych opraw oświetleniowych, co może mieć niekorzystny wpływ na działalność Grupy Kapitałowej Emitenta. W celu ograniczenia przedmiotowego ryzyka Emitent bardzo dokładnie wypełnia wszelkie uzgodnienia pomiędzy stronami i na bieżąco monitoruje wypełnianie wszystkich zobowiązań wynikających z obustronnych ustaleń. Ponadto zgodnie z realizowanym przez Emitenta geograficznym podziałem działalności w ramach Grupy Kapitałowej LUG S.A. całość praw i obowiązków związanych z inwestycją w Argentynie została przejęta przez spółkę joint venture LUG Argentina, która w całości będzie odpowiadać za działalność i inwestycję Grupy na terenie Argentyny i innych Państw Ameryki Południowej, co w znaczący sposób usprawni nadzór nad realizacją postanowień przedmiotowej umowy z Rządem Prowincji Misiones i dalszym rozwojem działalności Emitenta i jego Grupy na rynku Argentyńskim oraz pozostałych krajach Ameryki Południowej. W momencie publikacji niniejszego raportu umowa z Rządem Prowincji Misiones realizowana jest terminowo i nie istnieją żadne przesłanki zwiększające niniejsze ryzyko.

4.2.12. Ryzyko związane z wycofaniem partii produkcyjnych z rynku

Wprowadzone na poszczególne rynki wyroby i towary mogą zostać wycofane, przede wszystkim z powodu wad fabrycznych danej partii asortymentu, co może niekorzystnie wpływać na osiągnięte przez Grupę Kapitałową LUG wyniki finansowe. W przypadku wycofania wyrobu lub towaru oferowanego na jednym z rynków Unii Europejskiej istnieje zagrożenie konieczności wycofania tego wyrobu lub towaru

z innych rynków Unii Europejskiej, co wiąże się z dodatkowymi kosztami, takimi jak koszty transportu, wykonania badań i ekspertyz, koszty postępowania sądowego oraz ewentualnych kar.

Ten rodzaj ryzyka minimalizowany jest przez funkcjonujący system zarządzania jakością ISO 9001:2001, w ramach którego obowiązują niezbędne procedury i instrukcje dotyczące kontroli jakości wyrobów i towarów. Dodatkowo, oprawy marki LUG oraz komponenty elektroniczne są poddawane testom bezpieczeństwa użytkowania w wewnętrznym laboratorium. Badane są również warunki termiczne, szczelność opraw (stopień IP), odporność na udary mechaniczne odpowiedzialne za starzenie tworzyw sztucznych (stopień IK), a także wszelkie parametry elektryczne. Jakość wyrobów Grupy potwierdzona jest przyznanymi certyfikatami np. ENEC, GOST oraz inne.

4.2.13. Ryzyko związane z czasowym wstrzymaniem produkcji w wyniku awarii, zniszczenia lub utraty majątku

W przypadku awarii, zniszczenia lub utraty rzeczowego majątku trwałego lub obrotowego może dojść do czasowego wstrzymania produkcji, a co za tym idzie do niemożności terminowego zrealizowania zamówień złożonych przez klientów. Pogorszenie standardu obsługi klientów i opóźnienie w realizacji zamówień, a w skrajnym przypadku brak zdolności do realizacji zamówień, skutkować może przejęciem realizacji zamówień przez podmioty konkurencyjne i w konsekwencji może wywołać zmianę wyników finansowych Grupy Kapitałowej Emitenta.

W celu ograniczenia tego ryzyka Grupa prowadzi odpowiednią politykę inwestycyjną, dzięki czemu w parku maszynowym najważniejsze maszyny i urządzenia są zdublowane. Minimalizację ryzyka zapewniają również odpowiednie umowy serwisowe, które gwarantują naprawę maszyn i urządzeń w najkrótszym możliwym czasie lub dostarczenie na czas naprawy maszyn zamiennych.

4.2.14. Ryzyko związane z ochroną środowiska

Grupa Kapitałowa LUG S.A. jest zobligowana do przestrzegania szeregu aktów prawnych zarówno prawa krajowego jak i europejskiego z zakresu ochrony środowiska. Należą do nich przede wszystkim:

- Dyrektywa 2002/95/EC o ograniczeniu stosowania substancji niebezpiecznych w urządzeniach elektrycznych i elektronicznych (RoHS), Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 27 marca 2007 roku w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczenia wykorzystywania w sprzęcie elektronicznym i elektrycznym niektórych substancji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 69, poz. 457);
- Dyrektywa 2002/96/WE parlamentu europejskiego i rady w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE), Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz. U. Nr 180, poz. 1495) z późniejszymi zmianami, wraz z aktami wykonawczymi;
- Dyrektywa 94/62/EEC o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628), Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dzi. U. Nr 63 poz. 638) oraz Ustawa z dnia 11 maja 2001 roku o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dzi. U. Nr 63 poz. 639) wraz z aktami wykonawczymi;
- Dyrektywa 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów oraz uchylająca dyrektywę 91/157/EWG, Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 roku o bateriach i akumulatorach (Dz. U. Nr 79, poz. 666).

Za naruszenie przepisów wymienionych aktów prawnych grożą różne kary, określone w każdym z nich oddzielnie. Grupa Kapitałowa Emitenta w trakcie swojej działalności przestrzega wszystkich wymogów z zakresu ochrony środowiska nałożonych na nią przez akty prawne.

Produkty Grupy wolne są od substancji takich jak ołów (Pb), rtęć (Hg), sześciowartościowy chrom (Cr+6), kadm (Cd), polibromowane bifenyle (PBB) oraz polibromowane etery difenylowe (PBDE) lub ich ilości mieszczą się w przedziałach dopuszczonych w przepisach. W myśl przepisów Grupa Kapitałowa Emitenta zapewnia zbiórkę, odzysk i recykling opraw oświetleniowych wprowadzanych do otoczenia na terytorium kraju. Są one znakowane zgodnie z wymogami.

Ponadto Grupa Kapitałowa LUG S.A. odbiera od klientów zużyte źródła światła w celu przekazania firmie recyklingowej. Część obowiązków została przekazana, na mocy zawartej umowy, Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego.

Grupa Kapitałowa LUG S.A. stosuje baterie certyfikowane, zgodne z odpowiednimi normami i odpowiednio oznakowane. Ponadto zapewnia zbieranie zużytych baterii, które są wbudowane w oprawy oraz ponosi koszty ich utylizacji.

Emitent spełnia wymagania prawne stosując kontrolę wszystkich wprowadzanych przez niego opakowań i wymienionych produktów. Prowadzi selektywną zbiórkę odpadów i współpracuje z firmami zajmującymi się recyklingiem, ogranicza ilości odpadów oddawanych na składowisko oraz zapewnia odzysk i recykling odpadów opakowaniowych. Wszystkie wytwarzane przez Grupę odpady są szczegółowo ewidencjonowane z wykorzystaniem Kart Ewidencji Odpadów i Kart Przekazania Odpadu. Spółka terminowo przedkłada wymagane sprawozdania oraz raporty do właściwych organów administracji.

4.2.15. Ryzyko związane z postępowaniami sądowymi, arbitrażowymi oraz postępowaniami przed organami administracji

W zakresie postępowań spornych spółki z Grupy Kapitałowej LUG S.A. prowadzą wyłącznie spory windykacyjne. Ze względu na wartość przedmiotu sporu nie mają one wpływu na płynność finansową Grupy. W 2018 roku i od początku 2019 roku do daty raportu, wobec Emitenta ani podmiotów zależnych nie toczyły się inne postępowania sądowe, administracyjne i podatkowe mogące mieć znaczenie dla funkcjonowania Grupy Kapitałowej LUG S.A. i stanowić potencjalne zagrożenie.

4.2.16. Ryzyko utraty kluczowych pracowników i kluczowych członków kierownictwa oraz brak możliwości zatrudnienia wystarczającej liczby wykwalifikowanych pracowników

Zasoby ludzkie Grupy Kapitałowej LUG S.A. stanowią jej kluczowe aktywa w dużym stopniu decydujące o sukcesie dalszego dynamicznego rozwoju. Wiele osób pełniących funkcje kierownicze to osoby posiadające długoletnie doświadczenie w pracy w spółkach Grupy Kapitałowej LUG S.A. Zmiany w składzie kadry pracowniczej, w szczególności kierowniczej obarczone są ryzykiem utraty *know-how* ekspertów i pogorszenia wyników generowanych przez Emitenta we wszystkich obszarach funkcjonowania. Ponadto istnieje ryzyko, że w związku ze swoim dalszym dynamicznym rozwojem Grupa Kapitałowa Emitenta nie zdoła pozyskać kluczowego personelu w celu uzupełnienia wakatów lub obsadzenia nowoutworzonych stanowisk pracownikami posiadającymi odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie oraz może być zmuszona do poniesienia znaczących kosztów ich zatrudnienia i wyszkolenia.

W celu minimalizacji niniejszego ryzyka Zarząd, w ramach realizowanych strategicznych kierunków rozwoju podejmuje szereg działań mających na celów rozwój kultury organizacyjnej. Do najważniejszych należą – zarządzanie przez wartości, wprowadzenie modeli kompetencyjnych czy działania nastawione na poprawę standardów komunikacji. Jednym z istotnych elementów kultury organizacyjnej jest także „Badanie satysfakcji pracowników”.

4.2.17. Ryzyko związane z odpowiedzialnością za szkody na osobie i mieniu w związku z użytkowaniem produktów oferowanych przez Emitenta

Produkty znajdujące się w ofercie Grupy LUG to przede wszystkim oprawy oświetleniowe zasilane napięciem elektrycznym, które może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia w przypadku niewłaściwego użytkowania bądź wady produkcyjnej. Wystąpienie zdarzenia polegającego na porażeniu prądem lub zniszczeniu mienia może mieć negatywny wpływ na wizerunek Emitenta oraz skutkować koniecznością wypłaty odszkodowania.

W celu minimalizacji tego ryzyka Grupa zawarła umowy ubezpieczenia, których przedmiotem jest odpowiedzialność cywilna producenta za szkody na osobie lub mieniu, wyrządzone komukolwiek w związku z użytkowaniem, zastosowaniem lub konsumpcją produktu lub grupy produktów określonych w umowie ubezpieczenia. Ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną producenta za szkody bez względu na to, czy produkt był dotknięty wadą konstrukcyjną lub produkcyjną, przy czym za wadę uznaje się również brak lub niepełną informację o produkcie albo brak ostrzeżenia o niebezpiecznych właściwościach produktu.

4.2.18. Ryzyko zdarzeń losowych

Emitent, jak każdy podmiot gospodarczy, lub spółki wchodzące w skład jego Grupy Kapitałowej są narażone na ryzyko związane ze zdarzeniami losowymi. Zaistnienie znaczących zdarzeń lub czynników, których Emitent nie jest w stanie przewidzieć może wpłynąć negatywnie na prowadzoną działalność i sytuację finansową Emitenta. Spółka zabezpiecza się przed nieprzewidywanymi stratami poprzez umowy ubezpieczeń.

Zarząd LUG S.A. informuje, że ryzyka z kategorii ryzyk środowiskowych, społecznych, pracowniczych itp. zostały przedstawione także w raporcie niefinansowym Grupy Kapitałowej LUG S.A. za 2018 rok.